

VUvereniging

NIEUWS JULI 2020

VUVERENIGING

Maxim Februari is de nieuwe Vrije Schrijver

Schrijver, filosoof, essayist en NRC columnist Maxim Februari is 1 juni begonnen als Vrije Schrijver aan de VU Amsterdam.

“Ik heb besloten dat ik graag Vrije Schrijver word. Ik denk dat het goed is heel praktisch te praten over tekst en over schrijven; als er één manier is om onszelf aan de haren uit het moeras te trekken, dan is het door iets te doen. En schrijven, althans bewust schrijven, is iets doen.”, aldus Februari over zijn aanstelling.

Februari is de veertiende Vrije Schrijver aan de VU en de opvolger van Arnon Grunberg en eerdere Vrije Schrijvers zoals Bas Heijne, Ernest van der Kwast, Ronald Giphart, Renate Dorrestein en Abdelkader Benali. Februari's aanstelling duurt een jaar.

[VUvereniging maakt het Vrije Schrijverschap mede mogelijk.](#)
[Meer over Maxim Februari: vuvereniging.nl/vrijeschrijver](http://vuvereniging.nl/vrijeschrijver)

PROJECT? SUBSIDIE AANVRAGEN KAN TOT 15 AUGUSTUS

Jaarlijks geeft VUvereniging een flinke bijdrage aan VU en VUmc (Amsterdam UMC) om projecten te ondersteunen. Wil jij met je project bijdragen aan een betere wereld? Heb je een mooi initiatief dat past bij onze doelstellingen? Dien dan vóór 15 augustus aanstaande een subsidieaanvraag in via vereniging@vu.nl.

Kijk voor meer informatie en de subsidieregeling op de website van VUvereniging: www.vuvereniging.nl/subsidie

Afscheid Willem Schoonen

Na bijna zeven jaar neemt Willem Schoonen afscheid van zijn functie als voorzitter van VUvereniging. Zelfkritisch kijkt hij terug op een intensieve periode. Maar de blik is ook nog steeds gericht op de toekomst.

EERST OVER HOE WE HIER ZITTEN?

“We zitten hier netjes op gepaste afstand van elkaar op een bijna uitgestorven campus. Voor een onderwijsgemeenschap als de Vrije Universiteit is dit een dramatische verandering. De mensen kunnen niet of nauwelijks bij elkaar komen. Alles moet anders. De verandering is voor mij veel minder groot. De krant (*Schoonen is wetenschapsjournalist bij Trouw – red.*) kunnen we maken op alle plekken waar we willen zitten, dus dat maakt niet uit. En ik heb geen kleine kinderen meer die door het huis rennen. COVID-19 heeft natuurlijk wel impact op de krant. Er is veel informatiebehoefte en alle wetenschappelijke informatie over het virus is op dit moment uitstekend toegankelijk. Deze tijden zijn voor de krant fantastisch.”

HOE KIJK JE TERUG OP JE PERIODE BIJ VUVERENIGING?

“Het is een fascinerende periode geweest, maar ik vond het ook erg moeilijk. En ik weet niet of ik heel tevreden moet zijn over het algemeen. Het huidige bestuur is aangetreden in 2014. Daar is een reorganisatie van de vereniging aan vooraf gegaan. Dat was nodig omdat de vereniging teveel vervlochten was geraakt met de instellingen. Ze had geen eigenstandige positie meer en werd verwaarloosd. Als een reliek uit het verleden dat in deze tijd geen waarde meer had. Er was een bestuur nodig dat bestond uit de instellingsbestuurders VU en VUmc, maar ook uit drie onafhankelijke bestuurders. Dat waren Duco Stadig,

“Het moet gaan om het gezamenlijk gevoel dat we onze identiteit belangrijk vinden.”

Inger van Nes en ik. Inger viel helaas uit door een ongeval en is later opgevolgd door Wieneke Groot.”

WELKE ZAKEN HEB JE ALS POSITIEF ERVAREN?

“In het begin was het rommelig. Geldpotjes en fondsen die her en der verspreid waren, geldstromen naar projecten en leerstoelen, de begroting en jaarrekening. Dat is met name door Duco op orde gebracht. Ik heb me vooral gericht op de inhoud, met als belangrijkste klus de herformulering van de grondslag. Dat is belangrijk geweest omdat het zegt waar VU en VUmc voor staan zonder te volstaan met een simpele verwijzing naar de bijbel. Het legt uit waar de instellingen en de vereniging naar streven en doet

recht aan de religieuze en etnische verscheidenheid die je hier op de campus ziet. Precies hierom ben ik als niet VU-man gevraagd. Trouw is een voorbeeld van een succesvolle transitie van een verzuilde naar een meer seculiere samenleving zonder de identiteit te verliezen. De vereniging zei: kom dat ook hier doen. Er is ook nog wel iets anders goed gegaan. Door de verwaarlozing en vervlechting van de vereniging met de instellingen was de relatie met de Ledenraad enorm verzuurd. Men werd niet serieus genomen en had geen invloed op de agenda van de vereniging. Dat is veranderd. Er kwam weer een open gesprek over wat er gebeurde bij de VU en het VUmc en de stem van de Ledenraad werd weer meer gehoord.

Een project waar ik met genoeg op terugkijk is de minoropleiding Peace and Conflict Studies. Toen in 2015 de Nationale Wetenschapsagenda werd opgestart, hebben we leden van VUvereniging gevraagd daarvoor onderwerpen te suggereren. Iemand kwam met de vraag 'waar komt het kwaad vandaan'. Tja, daar wordt al twintig eeuwen over nagedacht. Maar Duco en ik zijn daarmee de boer opgegaan en op een bepaald moment zaten we met dertig VU-hoogleraren om tafel die allemaal op een of andere manier met dit onderwerp bezig waren, maar het van elkaar niet wisten. Frank van der Duyn Schouten kwam toen met het idee om die te verenigen in een nieuwe minoropleiding. Het onderwerp past heel goed bij de identiteit van de VU. Een impuls aan onderscheidend onderwijs. Ik wist alleen niet wat een ongelofelijke exercitie in tijd en geld dat is. We hebben daar een ton in gestoken en de opleiding is inmiddels een prachtig succes geworden. Er zijn meer aanmeldingen dan plaatsen."

HOE GA JE OM MET WRIJVINGEN?

"Mijn samenwerking met Duco is hierin erg vruchtbaar geweest. Duco is gepikt en gemazeld in de bureaucratie en politiek en dat ben ik dus helemaal niet. Ik ben geen politiek dier en ook geen bestuurder. Bureaucratie ken ik helemaal niet en ik kan er ook slecht mee omgaan. Daarom was die samenwerking zo goed. Hij hield zich vooral bezig met het proces en ik met de inhoud.

We hebben zeker in het begin met de bestuurders van de instellingen discussies gehad over het belang van de vereniging. Dat ging er wel eens pittig aan toe. VU en VUmc zijn weliswaar als bijzondere instellingen geboren uit een privaat gefinancierd initiatief in een gereformeerde zuil, maar we leven inmiddels in een totaal andere tijd. De relevantie van die bijzondere herkomst is nu veel minder duidelijk zichtbaar. Als je het plat wilt zeggen: de universiteiten zijn meer dan voorheen inwisselbaar. Heel anders dan bijvoorbeeld bij de media, daar is een heldere identiteit van levensbelang. Voor een universiteit kun je je

dat afvragen, daar is dat belang minder evident."

WAT IS DAN HET BELANG VAN DIE IDENTITEIT?

"Het is niet zo dat met de ontzuiling en secularisatie de behoefte aan verbanden, binding en identiteit verdwenen is. Het is een basaal menselijke behoefte. Mensen vinden het heel belangrijk dat je herkenbaar bent en duidelijk laat zien waar je voor staat. Dat zie je ook bij merken, bedrijven en organisaties. Neutraal is de dood. Iedereen wil zich

"Ik ben geen politiek dier en ook geen bestuurder."

ergens aan binden, dus het is ook voor een universiteit belangrijk om die identiteit te laten zien. En dat is bij grote instellingen als VU en VUmc nog best ingewikkeld. De breedte van wat je doet is immens en niet overal is identiteit daarbij leidend of goed te profileren."

WAT VOND JE DE AFGELOPEN JAREN LASTIGER?

"Het grootste pijnpunt is dat de vereniging nog steeds een grote onbekende is op de campus. Daar is wel verbetering in gekomen, denk ook aan de huidige programmering van De Vrije Wereld, maar het gaat heel langzaam. Elk jaar heb ik contact met zo'n twintig mensen die een subsidie aanvragen. Ik heb altijd gedacht dat dat voldoende was, dat dat vanzelf massa zou krijgen, maar dat is misschien helemaal een verkeerd idee. Ik heb nooit aangekoerst op een massieve verbetering van de bekendheid van de vereniging en dat is denk ik fout geweest. Dat is jammer, omdat de vereniging een tastbaar onderdeel is van de identiteit. Daar zou iedereen van moeten weten."

JE SPAART JEZELF NIET

"Dat heeft ook te maken met mijn vak. In de journalistiek ben je zelf je

belangrijkste criticus. Je leest wel elkaars stukken, maar als je echt verder wilt komen dan moet je zelf-kritisch vermogen ontwikkelen. Het is net als bij schaken: heel veel schakers zien de zwakke plekken in de stelling van een tegenstander, maar écht goede schakers zien de zwakke plek in hun eigen stelling. Wat niet wil zeggen dat ik mezelf nou zo goed vind."

HOE ZIE JE DE TOEKOMST VAN VUVERENIGING?

"We bewaken de bijzondere identiteit van de instellingen. Dat kan alleen als het belang daarvan wordt gedragen. We hebben geen wettelijke opdracht, geen controlerende bevoegdheden en geen sanctiemiddelen. Het moet gaan om het gezamenlijk gevoel dat we onze identiteit belangrijk vinden. En wat de bekendheid van de vereniging betreft gaat het mij niet om het ledenaantal, maar om de natuurlijke verbondenheid die studenten en medewerkers zouden moeten voelen bij de naam VUvereniging. Er wordt nu nagedacht over een impuls in fondsenwerving en een direct samenwerkingsverband met alumni-relaties van de VU. Een goede ontwikkeling. Als er op die manier een grotere basis wordt gebouwd kunnen we weer kansen creëren."

WAT ZOU JE DE VERENIGINGSLEDEN NOG WILLEN ZEGGEN?

"Ik zou niet zozeer iets willen zeggen tegen leden van de vereniging maar tegen de instellingen en hun bestuurders. Ze mogen zich gelukkig prijzen een vereniging te hebben, die veel andere universiteiten moeten missen. VU en VUmc zijn betrokken instellingen en hebben allerlei banden met de samenleving, in onderwijs, in onderzoek en in de zorg. VUvereniging is een extra band, met een bijzondere toegevoegde waarde."

[Willem Schoonen hoopt tijdens de Ledenraad van 26 september de voorzittershamer over te dragen aan zijn opvolger. In de volgende nieuwsbrief besteden we hier uitgebreider aandacht aan.](#)

NIET ZWIJGEN BIJ ONRECHT

Op 4 mei 2020 organiseerden VUvereniging en 3D, het VU debat- en gesprekscentrum, samen de online bijeenkomst Herdenken aan de VU.

Bettine Siertsema, universitair docent geschiedenis aan de VU, reflecteerde op herdenken, ook in deze tijd van afstand houden van elkaar. Daarbij had ze een indringende beschouwing over zwijgen: van staatshoofden en politici, van ouders, van getuigen en tenslotte ook van overlevenden. “Een zwijgen in schaamte om dat desastreuze gebrek aan solidariteit, omdat de wereld heeft gezwegen terwijl een heel volk vernietigd werd.”

Wim Berkelaar, geschiedkundige bij het Historisch Documentatie Centrum, ging naar aanleiding van het op 7 september 2020 te verschijnen boek ‘Een oorlogsplaquette ontrafeld’ in op het in 1952 onthulde namenmonument bij de Vrije Universiteit. De plaquette bevat de 89 namen van slachtoffers, hoogleraren en studenten gelijk, die tijdens de Tweede Wereldoorlog vielen binnen de VU-gemeenschap.

Muziek werd verzorgd door cellist Brendan Jan Walsh, die in een sfeervolle improvisatie langzaam naar een cellosuite van Bach toespeelde.

FOTO: ERIC VAN ROSSUM

De bijeenkomst kun je terugkijken op: <https://www.youtube.com/watch?v=iosL5PN90JE>

De tekst van Bettine Siertsema is te lezen via de pagina: www.vuvereniging.nl/herdenken2020

UITGELICHT

DE VRIJE WERELD (ONDER VOORBEHOUD) TERUG VANAF OKTOBER

Heb je De Vrije Wereld en de Botanische Tuin net zo gemist als wij? We hopen dat daar na de zomer langzaam verandering in komt.

Nu de VU en ook de Botanische Tuin Zuidas weer langzaam open gaan, hopen we vanaf oktober De Vrije Wereld weer op te starten. Er zal hierbij plek zijn voor een beperkt aantal bezoekers, maar hiernaast kunt je het programma ook online bijwonen. De nieuwe data voor het najaar zijn al bekend: 8 oktober, 12 november en 10 december, kortom weer elke tweede donderdag van de maand. Het tijdstip blijft ook staan op 16.00 - 17.15 uur.

We verwachten dat er in de kas plek is voor een publiek van ongeveer 25 mensen. Iedereen is dan veilig in staat tot het

houden van 1,5 meter afstand. Ook de dan geldende regels voor muziekoptredens zullen overigens in acht worden genomen. Denk aan instrumentale muziek, mocht zingen nog niet veilig kunnen. Hiernaast stellen we een camera op in de kas. Zo kunnen belangstellenden die er niet persoonlijk bij kunnen zijn, De Vrije Wereld online volgen via een live-stream.

We hopen van harte dat onze plannen zoals deze er nu liggen in het najaar inderdaad gerealiseerd kunnen worden. We hopen je snel weer – live of online – te ontmoeten bij een van onze programma's.

Houd voor het laatste nieuws over De Vrije Wereld onze website in de gaten: www.vuvereniging.nl

ABRAHAM KUYPER LEZING 2020: ANDERS DAN ANDERS

Donderdagavond 14 mei was de Abraham Kuyper Lezing 2020 te bekijken via livestream. Het programma werd opgenomen in de Aula van de Vrije Universiteit Amsterdam, zonder publiek. Voormalig Vrije Schrijver Christine Otten trad gedurende de bijeenkomst op als presentator.

Arnon Grunberg hield de Abraham Kuyper Lezing 2020 onder de titel 'Blinde gehoorzaamheid'. De Vrije Schrijver van dit jaar legde in zijn lezing de begrippen hoop en vertrouwen naast het verhaal van Abraham, die door God gevraagd wordt zijn zoon te offeren. Is Abraham iemand die hoopt en vertrouwt dat God zal ingrijpen als hij toesteeft of is hij een immoreel mens die niet tegen God durft in te gaan en gehoorzaamt tegen beter weten in? Waarom zo'n nadruk op dit oeroude verhaal dat Christendom, Jodendom en de Islam delen? Als ons offers gevraagd worden voor bijvoorbeeld vrijheid en gezondheid zijn dit de verhalen die ons denken vormen, vindt Grunberg. Ze liggen aan de basis van onze cultuur en maken ons blind en gelukkig, terwijl daar wel meer over te zeggen valt.

Grunberg ziet Abraham als moordenaar die God te vriend wil houden. Filosoof Victor Kal van de Universiteit van Amsterdam ging hier fel tegenin: Abraham offert zijn zoon niet óp maar óffert met hoop op een toekomst voor zijn zoon.

VU-hoogleraar Jacqueline Bel, houder van de Multatuli-leerstoel voor moderne Nederlandse Letterkunde, vergeleek Grunberg met Multatuli, die ook streed voor meer rechtvaardigheid in de samenleving. Arbeiders, vrouwen,

inwoners van de koloniën wilde hij helpen mens te zijn.

De jonge schrijfster en journaliste Charlotte Bouwman voerde met haar hond Bobby maanden actie op het Binnenhof - en sinds het uitbreken van de coronacrisis vanuit haar eigen huis - tegen de lange wachtlijsten binnen de GGZ.

[Lees het hele verslag met foto's en een link naar de video op: www.vu.nl/akl.](http://www.vu.nl/akl)

FOTO: PETER VALCKX

WETENSCHAPPELIJKE WERELD SLAAT HANDEN INEEN MET CORONA RESEARCH FONDS

Begin april ontstond er een bijzonder initiatief: de Amsterdamse academische wereld ging de strijd tegen corona aan met de oprichting van het Corona Research Fonds van het Amsterdam UMC. Doel van het fonds is om wetenschappers en artsen van het Amsterdam UMC te ondersteunen bij nieuw en urgent wetenschappelijk onderzoek in de strijd tegen het Coronavirus. VUvereniging is een van de initiatiefnemers en ondersteunt het Corona Research Fonds.

[Alle informatie over dit fonds is terug te vinden op: www.coronaresearchfonds.nl](http://www.coronaresearchfonds.nl)

Zie ook onze terugblik over het programma 'Wetenschap en het virus', waar twee onderzoeken worden uitgelicht.

AGENDA

Door maatregelen rondom het coronavirus hebben er de afgelopen tijd bijeenkomsten online plaatsgevonden. Vanaf oktober worden er - onder voorbehoud - weer fysieke bijeenkomsten georganiseerd. Raadpleeg de agenda op onze website www.vuvereniging.nl voor het laatste nieuws. Voor evenementen als Opening Academisch Jaar verwijzen we je naar www.vu.nl.

TERUGBLIK

WETENSCHAP EN HET VIRUS

Op 25 juni organiseerde VUvereniging de Quiz-Lezing 'Wetenschap en het Virus'. Wetenschappers van de VU en het Amsterdam UMC vertelden in dit programma over hun onderzoek naar het nieuwe coronavirus.

Het programma werd geopend door Chris Polman, voorzitter van de Raad van Bestuur van het VUmc en bestuurslid van VUvereniging. Hij gaf een korte beschouwing over wat corona voor impact heeft gehad op de medewerkers en processen binnen het ziekenhuis. Vervolgens kwamen twee projecten uit het Corona Research Fonds in de schijnwerpers: Artificiële Intelligentie (AI) als wapen tegen COVID-19 en onderzoek naar besmettingsrisico's bij zorgmedewerkers.

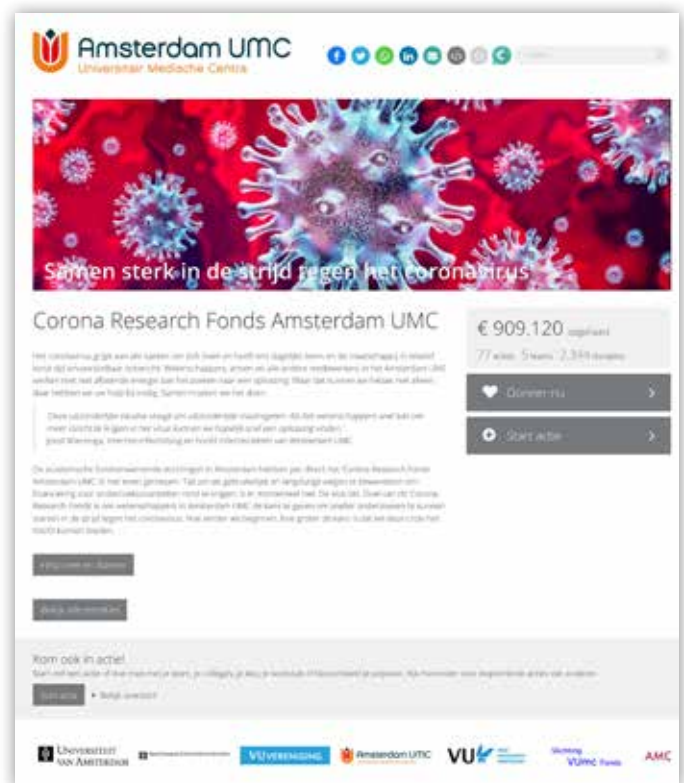
Fleuren, arts-assistent en promovendus artificiële intelligentie op de intensive care, vraagt zich aan het begin van de coronacrisis af hoe het verloop van de ziekte is en wat de beste behandelopties zijn. Men kende de ziekte niet, maar er waren inmiddels wel veel medische scans en andere data voorhanden. In samenwerking met tientallen andere ziekenhuizen is hij begonnen om deze data met machine learning te interpreteren om zo tot antwoorden te komen.

Internist-infectioloog Marije Bomers vraagt zich af of zorgmedewerkers die in aanraking komen met corona-patiënten een hoger risico op besmetting lopen dan anderen, en zo ja: welke factoren spelen daarbij een rol? Hiertoe onderzoekt zij drie verschillende groepen ziekenhuismedewerkers met een maandelijks vragenlijst en bepaling van antistoffen in het bloed.

Heleen Riper, hoogleraar Klinische Psychologie, stond stil bij de mentale gevolgen van de crisis en het bieden van online zorg. Ze vertelde over haar onderzoek naar effectiviteit van psychotherapieën en de implementatie van zorg op afstand, wat ineens een enorme vlucht heeft genomen. Daarbij kwamen ook de vragen en uitdagingen uit het werkveld aan

NIEUWSBRIEF PER E-MAIL ONTVANGEN?

Wil je deze nieuwsbrief voortaan per e-mail ontvangen? Stuur dan een e-mail met je e-mailgegevens naar vereniging@vu.nl. Ook wanneer je geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen kun je mailen naar dit adres.

bod. Haar verwachting is dat het GGZ-aanbod in de toekomst niet opeens volledig digitaal is, maar wel meer hybride vormen zal hebben.

Nana de Graaff, hoofddocent Internationale Betrekkingen, sprak tenslotte over globalisering in tijden van corona en erna. De afgelopen maanden hebben getoond waar de zwakke schakels in onze maatschappij zitten die reparatie behoeven. Dat het zonder de staat niet gaat lijkt inmiddels duidelijk.

Het programma terugkijken kan op: <https://www.youtube.com/watch?v=ZzbbHGF7IB0>.

Meer weten over of doneren aan het Corona Research Fonds? Kijk op: www.coronaresearchfonds.nl.